

KATEDRA-VERSENY

A KATEDRA-VERSENYEK
FŐ SZERVEZŐJE

Társszervezők:
Katedra szerkesztősége

A verseny fő támogatói:
a Szlovák Köztársaság Oktatási
Minisztériuma, Lilium Aurum
Könyv- és Lapkiadó és Dunaszer-
dahely Város Önkormányzata

Realizované s finančnou podporou Fondu
na podporu kultúry národnostných menšín

További, a versennyel kapcsolatos információk: www.katedra.sk, katedra.szerkesztoseg@gmail.com

ÚTMUTATÓ A KATEDRA-VERSENYEKHEZ

Fontos tudnivalók

Felhívjuk a pedagógusok figyelmét, hogy a 2018/2019-es tanévben a Katedra Alapítvány a következő versenyeket hirdeti meg:

KATEDRA MATEMATIKAVESENY az alapiskolák felső tagozata számára, tanulónként 7 €, azonosítószám (variabilný symbol): 2019001

KATEDRA VÁMBÉRY ÁRMIN FÖLDRAJZVERSENY az alapiskolák felső tagozata számára, a csapatverseny csapatonként 10 €, azonosítószám (variabilný symbol): 2019002

KATEDRA TÖRTÉNELEMVERSENY az alapiskolák felső tagozata számára, a csapatverseny csapatonként 10 €, azonosítószám (variabilný symbol): 2019003

KATEDRA IRODALOMVERSENY az alapiskolák felső tagozata számára, a csapatverseny csapatonként 10 €, azonosítószám (variabilný symbol): 2019004

PÉNZES ISTVÁN ANYANYELVI VETÉLKEDŐ az alapiskolák felső tagozata számára, a csapatverseny csapatonként 10 €, azonosítószám (variabilný symbol): 2019009

KATEDRA ALSÓ TAGOZATOS VERSENY az alapiskolák alsó tagozata számára, a csapatverseny csapatonként 10 €, azonosítószám (variabilný symbol): 2019005

Kérjük a verseny(ek)be bekapcsolódó pedagógusokat és diákokat, hogy minden esetben figyelmesen olvassák el az adott verseny utasításait, ugyanis ott találnak részletes információt és útmutatást.

A Katedra-versenyek fő szervezője a Katedra Alapítvány
Társszervezők: Katedra szerkesztősége

A nevezési és regisztrációs összeget az alapítvány címére vagy folyószámlájára kérjük befizetni:

Nadácia Katedra
Palác Duna Palota
Galantská cesta 658/2F
929 01 Dunajská Streda.

A számlaszám:
Unicredit Bank Slovakia a. s.,
IBAN: SK21 1111 0000 0010 1476 9018

A csapatok/tanulók nevezési díja mellett a versenyszervezőnél minden tantárgyra külön **regisztrálni is kell**. A regisztrációs díj (15 €) fejében egész éves Katedra-előfizetésben is részesülnek a regisztráltak. A csapatversenyek esetén az illeték térítésekor az iskola és a tantárgy nevét kérjük feltüntetni (pl. Dunaszerdahelyi Alapiskola, földrajz), a matematika regisztrációs módját a versenyleírásnál találják. A lapelőfizetés elindítása a regisztrációs díj befizetésének időpontjától függ.

Kérjük, hogy a befizetésnél feltétlenül alkalmazzák az adott versenyhez tartozó azonosítószámot, ezt a csekken is tüntessék fel. A befizetésről szóló igazolást **az adott verseny szervezőinek** küldjék el postai úton vagy elektronikusan.

A nevezési és regisztrációs díj beküldésének határideje:
az 1. forduló beküldése

VÁLTOZÁS! A Katedra-versenyek levelezős fordulói a felkészítők és versenyzők igényeire reagálva négy fordulóra szűkülnek, az utóbbi években ugyanis az ismétlődően visszatérő influenzajárvány miatt a decemberi és januári forduló beküldési határidejét nehéz volt tartani.

A Katedra-versenyek a Szlovák Köztársaság Kormányhivatala, a Szlovák Otatásügyi Minisztérium, valamint a Lilium Aurum Könyv- és Lapkiadó kft. támogatását élvezik, és szerepelnek a hivatal pedagógia-szervezési útmutatójában is (Pedagógicko-organizačné pokyny na školský rok 2018/2019).

„Realizované s finančnou podporou Fondu pre podporu kultúry národnostných menšín.”

KATEDRA MATEMATIKAVESENY

ROVATVEZETŐ: RNDR. HORVÁTH GÉZA, horvath.geza@slovanet.sk

AZONOSÍTÓ SZÁM: 2019001

Tisztelt Kollégák, kedves Gyerekek!

Matematikaversenyünk **huszonnegyedik** évfolyamát kezdjük el. A levelező részt négyfordulósra tervezzük, és a korcsoportok a matematikai olimpia korcsoport-beosztásához igazodnak: a nyolcosztályos gimnáziumok primósai a hatodikosokkal, a secundósai a hetedikesekkel, tertiásai a nyolcadikosokkal, quartásai pedig a kilencedikesekkel kerülnek egy csoportba. (Értelemszerűen: a quinta diákjai nem vehetnek részt a versenyen.) A nyolcosztályos gimnáziumok diákjainak nevezésénél a felkészítő tanárok az évfolyamnak megfelelő alapiskolás évfolyamot tüntessék fel!

A feladatok sorszámozásán nem változtatunk. A kódszámokban a római szám a forduló sorszámát jelöli, az ezt követő arab szám vagy számcsoport azt, hogy a feladat hányadikosoknak szól, a végén álló arab szám pedig a feladat sorszáma. A III-56-1. kódszám tehát azt jelenti, hogy ez a III. forduló 1. feladata az ötödikesek és hatodikosok számára. A nevezési díj **nem változik**. Tanulónként továbbra is 7 euró lesz a levelező rész nevezési díja, amit 2018. október 26-ig kell befizetni postai csekken a Katedra Alapítvány címére (Nadácia Katedra, Duna Palota/Palác Duna, Galantská cesta

658/2F, I. posch., č. 5, 929 01 Dunajská Streda) vagy az alapítvány számlaszámára:

č. ú.: 1014769018/1111, Unicredit Banka

IBAN: SK21 1111 0000 0010 1476 9018

Tüntessék fel a Katedra Matematikaverseny azonosító számát is (variabilný symbol): 2019001!

A regisztrációs díj befizetése ugyanúgy történik, mint tavaly A feladatsorokhoz idén is csak a Katedra folyóiratból lehet hozzájutni, a honlapon csak a beküldési határidő után jelennek meg a feladatok. A felkészítő tanárok **15 euróval** támogatják a saját versenyüket, ezért cserében **ingyen kapják meg** a 2018/2019-es tanévben a Katedra folyóiratot. Ahogy tavaly, úgy idén ugyanabban a tantárgyi versenyben több felkészítő tanár esetén is elegendő csak **egy pedagógusnak regisztrálnia**. Vagyis: pl., ha egy iskolából a matematikaversenyre három pedagógus tanítványait nevezik be, valamennyien ugyanazzal a regisztrációs számmal küldik el a megoldásaikat, de a lapot csak annak a pedagógusnak a címére küldjük el, aki regisztrált. Nagyobb iskolákban az is megoldást jelenthet, ha a matematikatanárokat tömörítő módszertani csoport (tantárgybizottság) regisztrál. A lapot – természetesen – csak a regisztrációs díj befizetése után fogják kézbesíteni, ezért lenne fontos, hogy a felkészítő tanárok minél hamarabb regisztráljanak. Ez elsősorban azoknak lehet fontos, akik tavaly még nem jutottak hozzá a Katedra száma-ihoz, tehát ebben a tanévben újonnan regisztrálnak. A tavaly már regisztrált felkészítő tanárok a Katedra első két-három számát meg fogják kapni; a továbbiakat viszont csak akkor kézbesítjük, ha idén újra befizetik a regisztrációs díjat.

A nevezéseket ezúttal se a feladatjavítók postacímére, hanem a versenyszervező e-mail-címére (horvath.geza@slovanet.sk) szíveskedjenek küldeni. A nevezés módja: A felkészítő tanárok **legkésőbb 2018. október 26-ig** jelezzék a versenyszervezőnek (horvath.geza@slovanet.sk) e-mailben a nevezési szándékukat. Elég egyetlen mondat. Például: „Be szeretném nevezni a tanítványaimat a matematikaversenybe. Nagy János felkészítő tanár, Bolyai János Alapiskola, Felsőkenderes.” Az e-mail-t arról a címről küldjük, ahová a választ várják majd a versenyszervezőtől. Ugyanabból az iskolából több felkészítő tanár is jelentkezhet ugyanarról a címről, de annak sincs semmi akadálya, hogy valamennyien külön-külön jelentkezzenek. A versenyszervező a válaszhoz csatolva küldi majd el a Nevezési ívet. Ezt számítógépen kitöltve, elektronikus úton kell visszajuttatni a versenyszervezőnek. (Tehát: a kézzel kitöltött, klasszikus úton postára adott nevezéseket nem fogadjuk el.) A nevezéssel együtt vagy egy külön e-mailben (**legkésőbb 2018. október 26-ig**) küldjük el a befizetést igazoló csekk vagy bankszámlakivonat szkennelt képét! Figyelmeztetés a felkészítő tanárok részére: amíg a versenyszervező nem kapja meg a szabályosan kitöltött Nevezési ívet és a befizetést igazoló csekk vagy bankszámlakivonat szkennelt képét tartalmazó e-mailt, a versenyző(k) neve nem kerül fel a pontozólapra. (Megj.: A több tantárgyi versenyre is nevező iskolák minden versenyre külön-külön küldjék el a nevezési díjat!)

Ebben a tanévben is szervezünk **elődöntőt (elődöntőket)**. Az elődöntő és a 2017/2018-as országos döntő eredményei alapján kerülnek be a versenyzők a döntőbe, ahol a nevezési díj az eddigiekhez hasonlóan tanulónként 6 euró lesz, de ha a kísérő tanár vállal teremüyeletet vagy feladatjavítást, akkor ez az összeg tanulónként 4 euróra csökken.

A feladatlapok kidolgozásának formája semmit sem változik: A megoldásokat A4-es papírlapon kell beküldeni. Egy forduló valamennyi feladatának megoldása ugyanarra a papírlapra kerülhet, és a lapnak mindkét oldalára lehet dolgozni. A versenyző minden alkalommal tüntesse fel a jobb felső sarokban (olvashatóan, lehetőleg nyomtatott betűkkel!) a nevét, az osztályt, a felkészítő tanár nevét, az iskola nevét, címét és irányítószámát. Ajánlatos ugyanazon iskola ugyanazon kategóriába tartozó tanulójának megoldásait egyetlen borítékban küldeni. A megoldásokat postai úton (tehát **nem e-mailben!**) kell a feladatjavítók címére eljuttatni.

A megoldásokat ebben a tanévben is az 5–6. osztályosok más címre küldik, mint a 7–8–9. osztályosok. Az 5–6. osztály versenyzői (és a nyolcosztályos gimnáziumok primósai) továbbra is **PaedDr. Kiss Szilvia** címére (Ul. Sv. Juraja 4, 929 01 Dunajská Streda), a **7–8–9. osztályosok** (és a nyolcosztályos gimnáziumok sacundós, tertiásai és quartásai) **viszont Bajcsi Barnabás** címére (ZŠ s VJM Sokolce, Hlavná 27, 946 17 Sokolce) küldjék a megoldásaikat!

A rugalmasabb kapcsolattartás érdekében közöljük a javító pedagógusok e-mail-címét is: **Kiss Szilvia**: kizsi@post.sk, **Bajcsi Barnabás**: bajcsibarnus@freemail.hu

Ahogy ezt már az előző években is elmondtuk: a tanári-szülei segítség ezúttal sem tilos, de formáját és mértékét annak tudatában kell megválasztani, hogy a verseny elődöntővel és zárt rendszerű fordulóval ér véget, ahová a tanulók nem hozzák magukkal a levelező részben szerzett pontjaikat. Az országos elődöntőbe jutáshoz azonban jó eredményt kell elérni a levelező részben. Ezért előfordulhat, hogy a túl sok segítséget igénybe vevő tanulók olyanokat ütnek el az országos elődöntőbe jutástól, akik náluk jobban szerepelnének.

Felkérjük kedves kollégáinkat, hogy küldjenek érdekes (lehetőleg saját ötletből született) feladatokat versenyünk részére. Ezekhez szíveskedjenek szerzői megoldást is mellékelni! A kitzésre szánt feladatokat az alábbi címre várjuk: **RNDr. Horváth Géza, Sládkovičova 5, 937 01 Želiezovce**, vagy (e-mail): horvath.geza@slovanet.sk

AZ ELSŐ FORDULÓ FELADATAI

BEKÜLDÉSI HATÁRIDŐ: 2018. OKTÓBER 26.

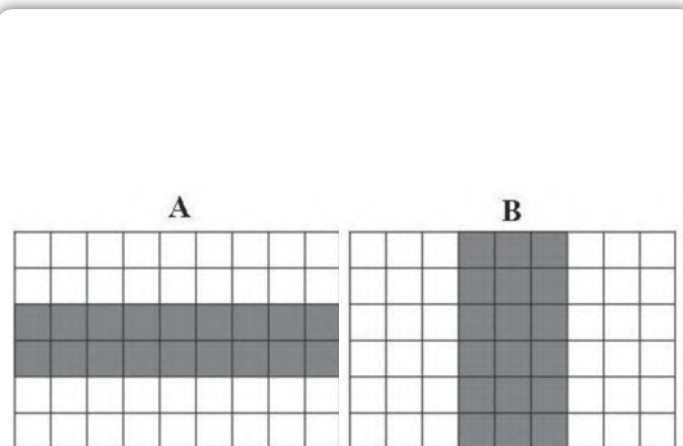
(HORVÁTH GÉZA (ZSELÍZ) [H. G.] ÉS PÓCSIK BÉLA (NYITRACSEHI) [P. B.] FELADATAI)

V-VI. OSZTÁLY

I-56-1. feladat: Az alábbi összeadásban az egyenlő betűknek egyenlő számjegyek, a különböző betűknek különböző számjegyek felelnek meg. Határozd meg a betűk értékét! Indokold meg a megoldást! [H. G.]

$$\begin{array}{r}
      \\
      \\
 +   \\
 +   \\
 \hline
 2
 \end{array}$$

I-56-2. feladat: Nyírd szét az A ábrán látható zászlót (a téglalap oldalaival párhuzamos szakaszokkal) öt részre úgy, hogy ezeket a részeket összevarrva a B ábrán látható ábrát kapjuk! Keresd meg az összes megoldást! [P. B.]

I-56-3. feladat: Oszd fel az alábbi ábrát a négyzetek oldalai mentén haladva két részre úgy, hogy a két részben ugyanannyi négyzet legyen, és a bennük található számok összege is ugyanannyi legyen! [P. B.]

1		7	8				
		9		2			
	10				3		
		6					
					11		
		12				5	4

VII-VIII-IX. OSZTÁLY

I-78-1. feladat: Az alábbi összeadásban az egyenlő betűknek egyenlő számjegyek, a különböző betűknek különböző számjegyek felelnek meg. Határozd meg a betűk értékét! Indokold meg a megoldást! [H. G.]

$$\begin{array}{r} \text{T Á T} \\ + \text{R Á N T} \\ \hline 2018 \end{array}$$

I-789-2. feladat: Valahány egymást követő természetes szám egyike a 2018. A számok összege osztható 17-tel. Határozd meg a legkisebb ilyen összeget! [H. G.]

I-789-3. feladat: Egy szállodának 180 szobája van. A takarítónő elindul az 1-es szobából, és minden második szobába (tehát az 1., 3., 5., 179. szobába), majd visszafelé haladva minden harmadik szobába (tehát a 180., 177., 174., ... szobába) lép be. Kisvártatva ismét elindul az 1. szobából, ezúttal minden negyedik szobába: tehát az 1., 5., 9., ... szobába, végül a 180. szobából kiindulva belép minden ötödik (tehát a 180., 175., ...) szobába. Hány szobába **nem lép be** egyszer sem a takarítónő? [H. G.]

I-9-4. feladat: Szerkeszd meg az ABCDE ötszöget, ha adott: $|AB| = 4$ cm, $|BC| = 5$ cm, $|CD| = 11$ cm, $|DE| = 3$ cm, $|EA| = 2$ cm, és tudjuk, hogy az AC átló és az AD átló cm-ben adott hosszának mérőszámai is egész számok! [P. B.]

KATEDRA VÁMBÉRY ÁRMIN FÖLDRAJZVERSENY

ROVATVEZETŐ: TÓTH TIBOR, vambery.armin.foldrajzverseny@gmail.com

AZONOSÍTÓ SZÁM: 2019002

XVIII. VÁMBÉRY ÁRMIN FÖLDRAJZVERSENY KIÉRTÉKELÉSE ÉS FELADATAINAK MEGOLDÁSA

Tisztelt Kollégák, Kedves Diákok!

A Katedra Vámbéry Ármin Földrajzverseny a 2018/2019-es tanévben is megrendezésre kerül. A verseny lebonyolításában apróbb változások történtek, hogy megkönnyítsék a felkészítő kollégák és versenyző diákok munkáját. A levelező fordulók száma csökkent ötről négyre – a decemberi forduló kimarad, hogy a szünet idején mindenki zavartalanul pihenessen. Fordulónként azonban a megszokott öt kérdés helyett hat kerül megoldásra. Természetesen a kérdések témája és összeállításuk eltér az előző évektől. Minden fordulóban szerepelnek majd kérdések Vámbéry Ármin életére, műveire és az utazásai során bejárt területekre vonatkozóan, valamint minden forduló egyik kérdése Nagy-Magyarország elszakadt területeihez kapcsolódik. Ez a térség az idei évben Délvidék lesz. Az idei évben minden forduló hatodik kérdése azon mai országok egyikével foglalkozik, melyek Vámbéry egykori útvonalára mentén fekszenek. A 2018–2019-es tanév folyamán ez az ország Törökország lesz.

A levelező fordulók feladatai – köszönhetően a bővült feladatszámoknak – könnyebbek lesznek, egyszerűbbek, de nem kevésbé igényesek. Ahogy Vámbéry Ármin életét egyre jobban megismerjük, úgy válnak a feladatok nehezebbé, a megoldások igényesebbé a kidolgozásra, minek értelmében az alacsonyabb évfolyamok diákjaiból összeállított, vagy teljesen új csapatok ugyanolyan eséllyel indulnak a versenynek, mint tapasztaltabb riválisai. A felkészüléshez Vámbéry Ármin: Küzdelmeim, Keleti életképek c. műveit, földrajzi atlaszt és az internet szabad tárházát ajánlom. A négyfordulós levelező versenyt az országos döntő zárja idén is, melyre a 10 legjobb csapat kap meghívást.

A regisztráció és a jelentkezés az előző évekhez hasonlóan zajlik. Háromfős, felső tagozatosokból – vagy nyolcosztályos gimnázium 1-4. évfolyamán tanuló diákokból álló – csapatok jelentkezését várjuk. Egy iskolát több csapat is képviselhet, azonban a döntőn iskolánként legfeljebb egy csapat vehet részt (pontegyenlőség esetén a felkészítő tanár választja ki, melyik csapat a küzd tovább). A versenybe való benevezés

feltételeként, minden csapatnak 10 € nevezési díjat kell befizetnie. A felkészítő tanároknak pedig nem névre szólóan, hanem tantárgyra kell 15 € regisztrációs illetéket kifizetniük, melynek fejében egész éves folyóirat-előfizetésben részesülnek. Így iskolánként a földrajz tantárgyat csak egyszer kell regisztrálni, függetlenül attól, hány csapatot indítanak. A regisztrációs folyamat részletezését az általános tájékoztatóban olvashatjuk (Útmutató a Katedra-versenyekhez). A nevezési és regisztrációs díj összegét a Katedra Alapítvány címére vagy számlájára kérjük befizetni:

■ Nadácia Katedra

Palác Duna Palota, Galantská cesta 658/2F
929 01 Dunajská Streda

■ A számlaszám:

1014769018/1111 Unicredit Bank Slovakia a.s.
IBAN SK211111000001014769018

■ A Katedra Vámbéry Ármin Földrajzverseny azonosító száma (variabilnýsymbol): 2019002

■ A jelentkezési lap beküldésének, valamint a nevezési és regisztrációs díjak befizetésének határideje: 2018. október 20.

■ Kérjük, hogy a befizetett összeget igazoló szelvény másolatát a fent megadott e-mail címre (vambery.armin.foldrajzverseny@gmail.com) küldjék a csapatok.

A megoldásokat postai úton vagy elektronikus formában küldjék az alábbi címek valamelyikére:

■ vambery.armin.foldrajzverseny@gmail.com

■ Tóth Tibor, Rákócziho 36/34, 945 01 Komárno (a borítékra írják rá: Vámbéry Ármin Földrajzverseny)

A megoldások mellé minden fordulóban tüntessék fel a csapat nevét, a csapattagok nevét, a felkészítő tanár nevét és elérhetőségeit (telefon, e-mail), az iskola nevét és címét, hogy megelőzzünk mindennemű keveredést.

Tóth Tibor, versenyszervező

A csapat neve:	A csapattagok neve:	A forduló száma:
A felkészítő pedagógus neve, e-mail-címe, telefonszáma:	Az iskola neve, címe, e-mail-címe, telefonszáma:	I.

Az első fordulóban Vámbéry Ármin életével kapcsolatos feladatok, az ázsiai országokat és Délvidéket érintő feladatok sikeres megoldásához földrajzi atlasz és az internet különféle forrásai, a Közép-ázsiai kultúrát érintő kérdések megoldásához a Keleti életképek című művének A ház s a háztartás című fejezete ajánlottak.

1. Válaszoljatok a következő Vámbéry Árminnal kapcsolatos kérdésekre!

- Mi volt eredeti neve? .....
- Hol és mikor született? .....
- Milyen jelentős tisztséget töltött be a Magyar Földrajzi Társaságnál? .....
- Hogy hívták feleségét és a fiát? .....
- Mikor és hol halt meg, hol található ma a sírja? .....

2. Állapítsátok meg, hány jelentős utazást tett Vámbéry Ármin Ázsia területén, és az egyes utazások alkalmával melyik országokon haladt keresztül!

.....

.....

.....

.....

3. Magyarazzátok meg a következő fogalmakat, melyek a keleti házra és a háztartásra vonatkoznak!

1. mangel .....
2. odsak .....
3. tandur .....

4. hárem .....

5. szelamlik .....

4. Állapítsátok meg, melyik műveit rejtik a meghatározások!

1. Első műve .....
2. Önéletrajzi írása .....
3. Egyes ázsiai népek életmódját mutatja be ....
4. Egy Közép-Ázsia területét birtokló államalakulat történetét meséli el .....
5. Dél-Ázsia legnépesebb államáról szóló csodás történet .....

5. Jellemezzétek Törökországot a következők alapján!

- államforma .....
- főváros .....
- terület nagysága .....
- lakosság száma .....
- határai (természetes határok és szomszédos államok) .....

6. Készítétek el Délvidék politikai térképét, melyen felüntetitek, melyik mai országok osztoznak egykori területén, melyik mai országokkal lenne határos most a területe!

KATEDRA TÖRTÉNELEMVERSENY

ROVATVEZETŐ: ANGYAL LÁSZLÓ, tortenelem.katedra@gmail.com

AZONOSÍTÓ SZÁM: 2019003

Tisztelt kollégák, kedves diákok!

A Katedra folyóirat a 2018/19-es tanévben is meghirdeti a történelemversenyt, melynek témája *Magyarország az első világháborúban (előzményként a dualizmus korszaka), a forradalmak kora és a trianoni döntés*. Az idei verseny témáját a kedves kollégák visszajelzéseiből merítve állítottam fel. Az idén így ez rövid korszakot ölel fel, ezért kiváló alkalmat nyújt arra, hogy részletesebben is megismerkedjünk Magyarország történetével a 20. század mozgalmas éveiben, a világháború eseményeivel, az őszirózsás forradalommal, a Tanácsköztársasággal és a trianoni döntéssel. Természetesen az sem maradhatott ki a feladatok sorában, hogyan alakult

Magyarország sorsa a kiegyezést követően, mely aztán a világháborúval tetőzött.

A történelemverseny koordinálásának feladatait ebben az évben is Angyal László végzi.

A versenybe háromfős alapiskolás csapatok jelentkezését várjuk. Egy iskola több csapata is bekapcsolódhat a versenybe, de a döntőben iskolánként csak egy csapat vehet részt (pontegyenlőség esetén egy iskolai forduló keretén belül döntsenek a döntőben résztvevő csapatról). A nevezési díj **10 euró** csapatonként, amelyet **2018. október 20-ig** kérünk befizetni postai utalványon a Katedra Alapítvány címére (Nadácia Katedra, Palác Duna Palota, Galantská cesta 658/2F, 929 01 Dunajská Streda) vagy az alapítvány számlaszámára: 1014769018/1111

Unicredit Bank. A Katedra Történelemverseny azonosító kódja (variabilný symbol): **2019003**. Kérjük, hogy a befizetett összeget igazoló szelvény másolatát az 1. forduló megoldásaihoz szíveskedjenek csatolni a csapatok.

A csapatok nevezési díja mellett minden tantárgyra regisztrálni kell. A tantárgyak regisztrációs díja **15 euró**. A regisztrációs díj (15 €) fejében egész éves Katedra-előfizetésben is részesülnek a regisztráltak. A csapatversenyek esetén az illeték térítések az iskola és a tantárgy nevét kérjük feltüntetni. A lapelőfizetés elindítása a regisztrációs díj befizetésének időpontjától függ.

A megoldásokat **elektronikus formában** várjuk az alábbi címre: **tortenelem.katedra@gmail.com**

Megkérlek minden csapatot, hogy szkennelt formában (olvashatóan) küldje el a megadott elektronikus címre az egyes fordulók megoldásait az adatokkal együtt. Amennyiben **egyáltalán** nincs lehetőség az elektronikus küldésre, postai úton is beküldheti a következő címre:

Angyal László, Belina 4, 98601 Filakovo

Kérem, hogy minden esetben írják rá a feladlapra a **csapat nevét, az iskola nevét és címét** a feladlapok könnyed azonosítása érdekében. Ha bármilyen kérdésük, észrevételük van, a fent megadott e-mail-címen küldhetik el.

Az idei verseny felkészüléséhez a következő szakirodalmat ajánlom:

- Kozár Monika: Magyarország története 16. kötet (főszerk.: Romsics Ignác) (A dualizmus kora 1867–1914). Kossuth Kiadó, 2009.
- Ormos Mária: Magyarország története 17. kötet (főszerk.: Romsics Ignác) (Világháború és forradalmak 1914–1919). Kossuth Kiadó, 2009.
- Glatz Ferenc (szerk.): *A magyarok krónikája*. Helikon Könyvkiadó, Debrecen, 2006.
- Gondos Ernő: *Az első világháború*. Képes Történelem.
- Kovács László–Simon Attila: *A magyar nép története (1711-től 1918-ig)*. Lilium Aurum, Dunaszerdahely, 2000.
- Kovács László–Simon Attila: *A magyar nép története (A 20. század, Az alapiskolák 9. osztálya és a nyolcéves gimnáziumok 4. osztálya számára)*. Lilium Aurum, Dunaszerdahely, 2000.
- Bertényi Iván–Gyapai Gábor: *Magyarország rövid története*. Maecenas könyvek, Budapest, 1999.
- Történelmi atlasz
- Egyéb, a korszakot tematizáló történelemtények

1. FORDULÓ

BEKÜLDÉSI HATÁRIDŐ: 2018. OKTÓBER 27.

MAGYARORSZÁG A DUALIZMUS KORÁBAN (A FORDULÓ ÖSSZPONTSZÁMA: 51 PONT)

A csapat neve:	A csapattagok neve:	A forduló száma:
A felkészítő pedagógus neve, e-mail-címe, telefonszáma:	Az iskola neve, címe, e-mail-címe, telefonszáma:	I.

1. feladat: Idézetek (8 pont)

Kitől vagy honnan származnak az alábbi idézetek? Írd melléjük a keletkezés évszámát is!

a) „Magyarország összes honpolgárai az alkotmány alapvelei szerint is politikai tekintetben egy nemzetet képeznek, az osztatlan egységes magyar nemzetet, melynek a hon minden polgára bármely nemzetiséghez tartozzék is, egyenjogú tagja...”

.....

b) „Magyarország nem lehet többé mezőgazdasági állam... csak ha egyúttal áttérünk az iparra, fogunk gazdaságilag is, államilag is, kulturálisan is megállhatni mint nemzet Európában.”

.....

c) „Alapelv legyen: minden polgár szükségese esetén katona, de nincs állandó hadsereg.”

.....

d) „...Magyarország semmi más nemzetnek alá nem vetett szabad és független ország... megszüntessék a delegáció intézményét és a közös minisztérium...”

.....

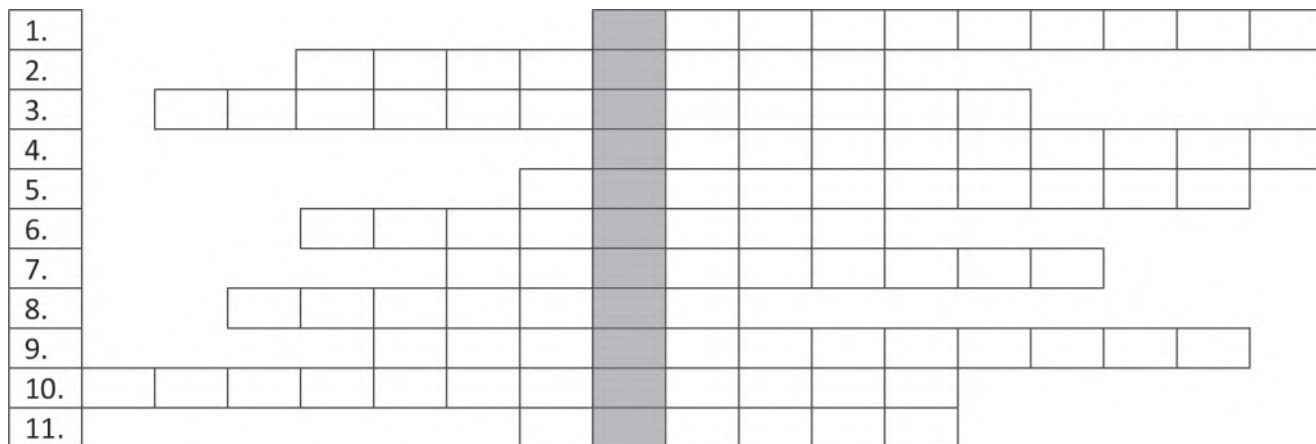
2. feladat: „Összekevert névjegyek” – „Rakj rendet” a feltalálók és találmányaik között! (5 pont)

szénzászalas izzólámpa, Karl Benz, veszettség elleni oltás, távíró, Puskás Tivadar, első benzinnel működő jármű, Samuel Morse, telefonközpont, Louis Pasteur, Thomas Edison

Feltaláló:	Találmány:
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

3. feladat: Keresztrejtvény (13 pont)

A keresztrejtvény két részből áll. Az első részben töltsétek ki a keresztrejtvényt a megadott meghatározások, fogalmak segítségével, majd válaszoljatok a megfejtéssel kapcsolatos kérdésekre!

- 1. A magyar honfoglalás ezeréves évfordulójának ünnepe
- 2. Kétközpontú állam (pl. Osztrák–Magyar Monarchia)
- 3. Garibaldi katonáinak elnevezése
- 4. A „haza bölcse”
- 5. Itt írták alá a német békeszerződést 1919-ben
- 6. Birtokait elvesztő, elszegényedő nemes a dualizmus korában
- 7. Olyan politikai rendszer, amely erőszakkal tartja fenn korlátlan hatalmát
- 8. A szó jelentése: felülvizsgálat, amely az I. világháborút lezáró békeszerződések újratárgyalására irányul.
- 9. Magyar viseletbe öltöztetett német hivatalnokok az 1850-es években
- 10. Az első világháború után létrejött nemzetközi szervezet, melynek célja a béke fenntartása volt
- 11. Ebben a városban hatalmas árvíz pusztított 1879-ben

Megfejtés .....

Melyik évben fogalmazták meg? .....

4. feladat: Azt írja az újság...(7 pont)

Állapítsátok meg, hogy az egyes személyek tudomást szerezhettek-e a kor fontos eseményeiről! „Nem” válaszokat indokoljátok meg!

- a) Olvashatott-e Arany János a Margit híd átadásáról?
- b) Olvashatott-e Kossuth Lajos az első normál nyomtávolságú villamos építéséről Budapesten?
- c) Olvashatott-e Deák Ferenc a Magyar Távirati Iroda megalapításáról?
- d) Értesülhetett-e az újságban Prohászka Ottokár Kossuth Lajos temetéséről?
- e) Olvashatott-e az utolsó magyarországi kolerajárványról Széchenyi István?

- c) Kinek a nevéhez fűződik Magyarországon a polgári házasság bevezetése?
- d) Mi volt „honunk legelső nemzeti ünnepe”?
- e) Hol állították fel Magyarország első „zaciját”?
- f) Hol nyitották meg Európa első elektromos üzemű földalatti vasútját?
- g) Mi volt a dualizmus ideje alatt az „elkeresztelés”?
- h) Ki volt az első nő, aki diplomát szerzett magyar egyetemen 1900-ban?
- i) Kinek a nevéhez fűződik a teljesen puha, nehezen kezelhető testű ballon korszerűsítése?

5. feladat: Válaszoljatok a következő kérdésekre! (10 pont)

- a) Ki készítette el Magyarország első megyei kézi atlaszát?
- b) Mi volt a treuga dei?

- j) Melyik volt az első magyar filmkészítő vállalat?

6. feladat: Képek: Kit vagy mit láttok a képen? (5 pont)

a)

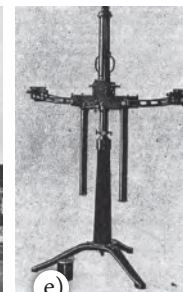
b)

c)

d)

e)

a.) .....

b.) .....

c.) .....

d.) .....

e.) .....

7.) Utazások: Utazóként járod Budapestet a millennium évében. Milyen élményekkel térsz haza? Élménybeszámolódat fél oldalon (A4-es oldal fele) ismertesd! (3 pont)

KATEDRA IRODALOMVERSENY

AZONOSÍTÓ SZÁM: 2019004

ROVATVEZETŐ: TÓTH MÓNIKA, 93011 TOPOLNÍKY, CHLADNÁ 84, katedra.irodalom@gmail.com

Tisztelt Kollégák, kedves Versenyzők!

A 2018/2019-es tanévben is útjára indítjuk a Katedra Irodalomversenyt, mely szervezésében személyi változás történt. A feladatok koordinálását Petres Csimadia Gabriella után Tóth Mónika vállalta fel. Célunk továbbra is a szövegértő olvasás fejlesztése, az értelmező-kreatív befogadás elősegítése maradt. A versenyre háromfős, felső tagozatosokból álló – vagy a nyolcosztályos gimnázium 1-4. évfolyamát látogató – csapatok jelentkezését várjuk: az **I. kategóriában** 5-6. osztályosok, a **II. kategóriában** 7-9.-esek versenyezhetnek. Az **I. kategória** résztvevői idén **Fekete István A koppányi aga testamentuma** című népszerű történelmi regényével ismerkedhetnek meg, míg a **II. kategóriások** **Rejtő Jenő A tizenégykarátos autó** történetét fedezhetik fel. A verseny lebonyolításában is változás történt. Az eddig megszokott öt forduló helyett idén a tanulóknak **négy feladatsorral** kell megküzdeniük.

Minden feladatlap három összetett feladatból áll, majd a levelezős versenyt országos döntő zárja, amelyre a két kategória legjobb csapatai nyernek meghívást. Egy iskolát több csapat is képviselhet, azonban a döntőn mindkét kategóriában felkészítőként csak egy-egy csapat mérkőzhet meg (pontegyenlőség esetén a felkészítő tanár választja ki, melyik csapata küzd tovább). A versenybe való benevezés feltételeként minden csapatnak 10 € nevezési díjat kell befizetnie, illetve az összes magyarversenybe kapcsolódó csapatnak iskolánként 15 € regisztrációs illetéket kell fizetnie (lásd: Útmutató a Katedra Versenyekhez). A nevezési és regisztrációs díj összegét a Katedra Alapítvány címére vagy számlájára kérjük befizetni:

■ Nadácia Katedra, Palác Duna Palota, Galantská cesta 658/2F, 929 01 Dunajská Streda.

■ A számlaszám: 1014769018/1111 Unicredit Bank Slovakia a. s., IBAN SK2111110000001014769018

■ A Katedra Irodalomverseny azonosítókódja (variabilný symbol): 2019004

■ **A nevezési és regisztrációs díj, illetve az 1. forduló megoldásainak beküldési határideje:** 2018. október 20. A befizetett összeget igazoló szelvény másolatát vagy szkennelt verzióját, valamint a megoldásokat postai úton vagy elektronikus formában várom az alábbi címek valamelyikére:

■ **katedra.irodalom@gmail.com**

■ Tóth Mónika, 93011 Toplníky Chladná 84.

Kérem Önöket, ne a Katedra postacímére küldjék a megoldásokat.

Minden feladatlapra tüntessék fel: **a csapat nevét, a csapatgok nevét, osztályát és a kategóriát, a felkészítő pedagógus nevét és elérhetőségét (telefon, saját e-mailcím), az iskola nevét és címét, a forduló sorszámát.** A fejléc kitöltése minden egyes fordulónál kötelező, kérem, ne feledkezzenek meg róla. E-mail esetén **a csatolt dokumentumot (Word) a csapat nevével és a forduló számával** lássák el. A szkennelt feladatlapokat csak akkor fogadjuk el, ha jól olvasható, átlátható.

A versennyel kapcsolatos kérdéseket, hozzászólásokat a megadott e-mailcímen vagy az alábbi telefonszámon tisztelettel várom: 0907111487. Bizom benne, hogy közös munkánk gyümölcsöző lesz, és sokan kedvet kapnak az olvasáshoz. Szeretettel kívánok izgalmas olvasmányélményeket!

A csapat neve:	A csapattagok neve:	A forduló száma: 1.
A felkészítő pedagógus neve, e-mail-címe, telefonszáma:	Az iskola neve és címe:	Kategória: I.

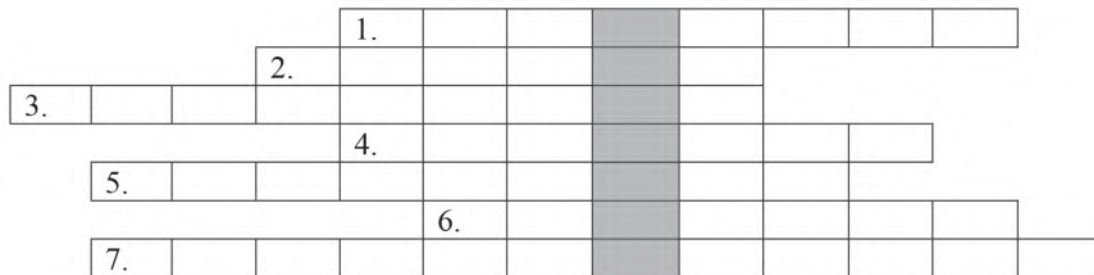
Olvasandó mű: Fekete István: **A KOPPÁNYI AGA TESTAMENTUMA (1-4. fejezet)**

Online: <https://docplayer.hu/8305559-A-koppanyi-aga-testamentuma.html>

I. FELADAT: KERESZTREJTVÉNY

A szürkével jelölt oszlop betűit összeolvasva megkapjátok a regény eseményeit elindító kulcsfontosságú fogalmat. *Figyelem! A többjegyű mássalhangzók elemei külön keretbe kerülnek.*

1. ünnepi lakoma, felköszöntés, koccintás
2. a nem mohamedán vallású személyt így nevezték a törökök
3. kicserzett fiatal szarvasmarha bőréből készült írásra alkalmas lap
4. germán eredetű nép
5. hordószerű, dugóval zárható ivóedény
6. mohamedánok szövetből tekert fejfedője
7. végrendelet

a) Megoldás: .....

.....

b) Megoldás magyarázata: .....

.....

.....

.....

c) Az egyes megoldások hogyan köthetők a regényhez?

.....

.....

.....

d) Kreatív feladat: A feladat megoldást ötletesen feldolgozva szabjátok át a saját csapatotokra (max. terjedelem A5-ös oldal)!

II. FELADAT: KI MONDTA, KINEK?

1. „Oglu pillanatait már meg lehet olvasni. Kér benneteket, mielőtt arcát megfürdetné Allah ragyogásában. Szólni kíván veletek.“

.....

2. „Ennek a szégyentelen pogányfinak volt bátorsága idejőnni?“

.....

3. „Vörös képe van, mint a rókának. Ruhája se nem magyar, se nem török. Nem gondolnám, hogy a maga dolgában jár.“

.....

4. „Az én családom ti vagytok. Mind. Amit mondok, az fáj néha, de gyógyít is, ezt el ne feledjétek!“

.....

5. „Ahányszor megvágysz, annyi kancsó bort fizetek.“

.....

Miért hangzottak el az alábbi mondatok?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

III. TÉVES ÁLLÍTÁSOK

Húzzátok alá a következő állítások tévedéseit, és írjátok a javított szavakat a mondatok alá!

1. Oglu aga a bézsényi réten, az öreg fűzfa alatt, párbajban legyőzte Bogics Markó apját egy szál karddal.

JAVÍTÁS: .....

2. Fonód bevehetetlen volt. A Tisza partján legközelebbi szomszédja a keszthelyi Bolondvár, Somogy felé pedig Öreglak. Háta mögött Tihany és Kanizsa.

JAVÍTÁS: .....

3. A kapitány azt a parancsot kapta Ernestin gróftól, hogy a bajvívásokat golyóval is, de megakassza.

JAVÍTÁS: .....

4. A végházban még alkonyatkor is dübörögtek a csizmák, és pengett a citera, és Bogics Markó járta legelőt.

JAVÍTÁS: .....

5. László levelét Bogiccsal és Csomay kapitánnyal vitte el, és hajnaltájt tűzték ki a koppányi végvár kapujára.

JAVÍTÁS: .....

6. Oglu most már megállás nélkül támadott, László is. Oglu fárad. Ekkor kapta az első lapos vágást. Mintha korbáccsal vágta volna rá.

JAVÍTÁS: .....

7. A lótolvaj, aki magyarul is, törökül is beszélt, fejbe vágta a híres fonódi vitézt, Bogicsot.

JAVÍTÁS: .....

Jó szórakozást!

1. FORDULÓ – II. KATEGÓRIA

BEKÜLDÉSI HATÁRIDŐ: 2018. OKTÓBER 20.

A csapat neve:	A csapattagok neve:	A forduló száma: 1.
A felkészítő pedagógus neve, e-mail-címe, telefonszáma:	Az iskola neve és címe:	Kategória: II.

Olvasandó mű:

REJTŐ JENŐ: A TIZENNÉGYKARÁTOS AUTÓ (1-5. fejezet)

ONLINE: mek.oszk.hu/01000/01044/01044.htm

I. BEMUTATKOZNAK A SZEREPLŐK

Az 1. feladat a szereplők világának megismerése körül forog.

Fejtsétek meg a titkos írást, majd rakjátok helyes sorrendbe a betűket, hogy megkapjátok az egyes szereplők neveit!

Felsorolunk néhány fogalmat: találjátok ki, a titkos írással megfejtett szereplők közül melyikhez melyik kapcsolódik. Válaszaitokat röviden indokoljátok!

A fogalmak: **szemüveg, sportkocsi, monokli, fekete kötés, Alfa Rómeó**

A titkos ábécé kódjai:

*	@	#	\$	&	]	«	»
A	Á	E	É	I	O	Ó	U

{	}	¶	°	©	⊕	‡	†	“	’	•	!!	!	?
B	C	D	G	K	L	M	N	X	R	S	T	V	Z

A kódolt nevek:

a)

*	†	#	!!	!!

 A betűk helyes sorrendje alapján kapott név: _____
A szereplőhöz kapcsolódó fogalom: _____
Indoklás: _____

b)

!	*	†	#	©

 A betűk helyes sorrendje alapján kapott név: _____
A szereplőhöz kapcsolódó fogalom: _____
Indoklás: _____

c)

°	]	‘	}	•	#	!

 A betűk helyes sorrendje alapján kapott név: _____
A szereplőhöz kapcsolódó fogalom: _____
Indoklás: _____

d)

	*	{	]	»	“

 A betűk helyes sorrendje alapján kapott név: _____
A szereplőhöz kapcsolódó fogalom: _____
Indoklás: _____

e)

{	#	‘	!!	&	†

 A betűk helyes sorrendje alapján kapott név: _____
A szereplőhöz kapcsolódó fogalom: _____
Indoklás: _____

II. KULCSFOGALMAK

Kiemeltünk néhány fogalmat a regényből, azonban a betűk sorrendje összekeveredett. Fejtsétek meg a szavakat, majd magyarázzátok meg, milyen szerepet töltenek be a regényben! Több megoldás is lehetséges!

1. AÓMKA - _____ Magyarázat: _____
6. ISÚTCAROK - _____ Magyarázat: _____

2. OLKONIM - _____ Magyarázat: _____
7. JAKLÁ - _____ Magyarázat: _____

3. YAKGEDÉRRBÓRZSN - _____ Magyarázat: _____
8. SENÁMRIG - _____ Magyarázat: _____

4. RAJPBÁ - _____ Magyarázat: _____
9. ZAMÓRT - _____ Magyarázat: _____

5. RTORÉSPENRT - _____ Magyarázat: _____
10. ÓIIDGEÉGLEN - _____ Magyarázat: _____

III. TOTÓ

Válaszoljatok az alábbi kérdésekre, és a négy lehetséges betűből karikázzátok be a helyes válasznak megfelelő! A megoldások betűjeleit függőlegesen összeolvasva a regény egy fontos helyszínét kapjátok meg. Magyarázzátok meg, hogy a megoldásnak milyen szerepe van a műben!

A válaszokból kapott megfejtés: .....

A megoldás magyarázata: .....

1. Hány évesen nyerte el Gorcsev Iván a fizikai Nobel-díjat?

J. 31   T. 21   L. 25   M. 22

2. Mi volt Vanek úr eredeti foglalkozása?

E. kikötőmunkás   G. titkár   H. matróz   J. tudós

3. Hol pillantotta meg először Iván a piros ruhás lányt?

X. Nizza   T. Monte Carló   U. Párizs   A. Toulon

4. Milyen színű autója volt Anettnek?

K. piros   B. sötétkék   A. fekete   D. bordó

5. Kivel karambolozott Gorcsev Iván?

S. Lingeström   F. Laboux   K. Andrej   J. de Bertin

6. Milyen nemzetiségűnek vallotta magát Iván?

O. francia   P. német   R. olasz   V. orosz

7. Milyen testrészét vágta le Iván párbajban Lingeströmnek?

S. orrát   T. karját   E. egyik fülét   V. lábát

8. Ki szerette a konyakot a regényben?

T. Vanek úr   E. Gorcsev Iván   N. Laboux   O. Portenif

9. Mit kell tennie Gorcsevnek, hogy elvehesse Anettet feleségül?

D. belépni a légióba   N. párbajozni   E. munkát keresni   L. elválni

10. Ki hívja titkos megbeszélésre Anettet?

H. Iván   É. Portenif   K. de Bertin   B. Vanek

11. Milyen maximális sebességgel ment el az Alfa Romeo?

G. 80 km/h   O. 180 km/h   K. 120km/h   D. 150 km

12. Hogy hívták a Afa Romeo sofőrjét?

D. Vanek úr   L. Parker   G. Portenif   K. Marvieux

13. Mit tettek Portinefék Anettel?

E. elrabolták   I. megszarolták   Ó. elkábították   F. eladták

PÉNZES ISTVÁN ANYANYELVI VETÉLKEDŐ

AZONOSÍTÓ SZÁM: 2019009

ROVATVEZETŐ: TÓTH KATALIN, ŠKOLSKÁ 120, 951 78 KOLÍŇANY, katedra.anyanyelvi.vetelkedo@gmail.com

Tisztelt Kollégák, kedves Versenyzők!

Immár 6. alkalommal hirdetjük meg a Péntes István Anyanyelvi Vetélkedőt, amely verseny célja a nyelvi játékoság és kreativitás fejlesztése, a nyelvi és általános ismeretek bővítése. A 2018/2019-es tanévben továbbra is a felső tagozatos és a nyolcosztályos gimnázium 1–4. osztályát látogató tanulók jelentkezését várjuk, csapatonként három tanulóval. A *legnagyobb változás* a korábbi évekhez képest az, hogy a levelezős versenyen összesen *négy levelezős forduló* lesz. A fordulókat követően a pontszámok alapján legjobban teljesítő csapatokat hívjuk meg az országos döntőre. A versenybe iskolánként több csapat is benevezhet, ám a döntőre egy felkészítő tanár egy csapatot hozhat. A levelezős verseny fordulójában három

feladatsor szerepel, de ugyanannyira fontos a jutalomponos feladatok megoldása is. Kérem, az áttekinthetőség kedvéért e megoldásokat sorolják betűrendbe (javasolt az Excel táblázat).

A nevezési díj csapatonként 10 €, valamint az összes magyarversenybe bekapcsolódó csapatnak 15 € regisztrációs illetéket kell fizetnie iskolánként (lásd: **Útmutató a Katedra Versenyekhez**). Kérjük, hogy a nevezési díj és a regisztrációs díj összegét a Katedra Alapítvány címére vagy számlájára fizessék be:

■ Nadácia Katedra, Palác Duna Palota, Galantská cesta 658/2F, 929 01 Dunajská Streda.

■ A számlaszám: 1014769018/1111 Unicredit Bank Slovakia a. s., IBAN SK2111110000001014769018

■ A Péntes István Anyanyelvi Vetélkedő azonosító kódja (variabilný symbol): 2019009

■ **A nevezési és regisztrációs díj, illetve az 1. forduló feladatainak beküldési határideje:** 2018. október 19.

A befizetett összeget igazoló szelvény másolatát vagy szkennelt verzióját, valamint a megoldásokat postai úton vagy elektronikus formában várom az alábbi címek valamelyikére:

■ katedra.anyanyelvi.vetelkedo@gmail.com

■ Tóth Katalin, Školská 120, 951 78 Kolíňany

Minden feladatra tüntessék fel: **a csapat nevét, a csapattagok nevét, osztályát és a kategóriát, a felkészítő pedagógus nevét és elérhetőségét (telefon, saját e-mail-cím), az iskola nevét**

és címét, a forduló sorszámát. A fejléc kitöltése minden egyes fordulónál kötelező, kérem, ne feledkezzenek meg róla. E-mail esetén **a csatolt dokumentumot (Word, Excel) a csapat nevével és a forduló számával** lássák el. A szkennelt feladatlapokat csak akkor fogadjuk el, ha jól olvasható, világosan áttekinthető. A versennyel és a szervezéssel kapcsolatos kérdéseket a megadott e-mailcímen vagy az alábbi telefonszámon fogadom: 0944386863. Várom jelentkezésüket, kellemes szórakozást és hasznos ötletelést kívánok mindnyájuknak!

1. FORDULÓ

BEKÜLDÉSI HATÁRIDŐ: 2018. OKTÓBER 19.

A csapat neve:	A csapattagok neve:	A forduló száma: 1.
A felkészítő pedagógus neve, e-mail-címe, telefonszáma:	Az iskola neve és címe:	

I. REJTŐZKÖDŐ NEVEK

1. A feladványokban négy három-, valamint egy négybetűs utónév rejtőzött el. Ha jól dolgoztok, a mondatok megoldásából kirajzolódik ugyanaz a név. A rejtvények részmegoldásait írjátok a mondatok mellé!

Minta: R-rel olasz város: **Rimini**, K-val bűnügyi regény: **krimi**, I-vel utánoz: **imitál**. Név: IMI

A)
V-vel egy női név becézett alakja.
M-mel megjelölésre használatos, ragasztós papírdarab.
K-val hasznos bogár.
Név: .

D)
H-val bűnöző.
Ő-vel személyragos határozószó.
K-val egy tantárgy.
Név: .

B)
M-mel trópusi betegség.
K-val déli olasz országrész/tartomány.
P-vel magyar rádióállomás.
Név: .

E)
G-vel négy lábú állat.
Sz-szel fertőző betegség.
C-vel zárt helyiség.
Név: .

C)
V-vel baj, csáva.
M-mel vízagy.
Sz-szel gyümölcs.
Név: .

2. A megfejtett nevek betűinek felhasználásával további neveket rakhattok ki (a becenevek külön számítanak). Írjátok minél többet!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

II. SZÓLÁSOK ÉS KÖZMONDÁSOK LÓUGRÁSBAN

A megjelölt kezdőbetűtől lóugrásban haladva egy szólás vagy közmondás olvasható. Fejtsétek meg, majd magyarázzátok meg az állandósult szókapcsolat jelentését! A betűk csak egyszer használhatók, mozogtatok minden irányba!

A)

L	Á	N	V	A	S	U	A	Á	O	A	L	B
O	V	T	R	J	R	R	B	T	E	E	I	T
J	A	S	É	I	T	GY	T	H	J	A	Z	N

A következő betűk nem szerepelnek a frazémában: v, s, o, i, b, z
Megfejtés: .....

A frazéma jelentése: .....

B)

É	T	<u>M</u>	T	D	L	T	V	R	ZS	A	R
E	Á	I	A	L	T	I	Á	A	O	É	D
D	R	G	J	N	V	Á	L	N	K	A	F

A következő betűk nem szerepelnek a frazémában: r, n, é, v, d, i
Megfejtés: .....

A frazéma jelentése: .....

C)

E	T	E	Z	E	A	É	F	N	S
<u>H</u>	U	L	R	O	E	A	E	G	P
C	T	Á	K	V	V	A	M	U	C

A következő betűk nem szerepelnek a frazémában: o, p, z, c, u
Megfejtés: .....

A frazéma jelentése: .....

D)

I	Á	<u>H</u>	E	Ú	E	Ö	Z	É
A	P	L	B	K	L	R	P	Ü
R	Ü	M	D	GY	Z	N	V	I

A következő betűk nem szerepelnek a frazémában: i, p, b, z, ü
Megfejtés: .....

A frazéma jelentése: .....

E)

S	G	É	A	M	N	K	L	U	R
T	F	O	A	<u>K</u>	I	S	Ö	F	N
U	I	M	C	L	B	G	E	Ö	U

A következő betűk nem szerepelnek a frazémában: c, s, f, g, u, i
Megfejtés: .....

A frazéma jelentése: .....

III. IGEKÖTŐS IGEK HÁLÓJA

Egy-egy igekötő társításával módosul vagy megváltozik az ige jelentése. Ez a szóalkotási mód ma is nagyon kedvelt, bizonyára Ti is sok olyan igekötős igét használtok, amelyet szüleitök nem használnak vagy nem ismernek. Fejtsétek meg, milyen igekötős igék hiányoznak a megadott mondatokból (több megoldás is lehetséges, de ne legyenek azonosak az igekötők), majd az igét írjátok a táblázatba (a kétjegyű mássalhangzók külön keretbe kerüljenek)! A táblázatból kiolvasható igekötős igével írjátok eltérő jelentésben mondatokat (ha szükséges, írjátok oda azt is, milyen kontextusokban használtátok az adott jelentést)!

Jutalompontért válasszatok ki egy olyan körötökben használt igét, amelyhez sok igekötő társítható, és a jelentések egyértelműsítése miatt írjátok a létrejött igekötős igékkel mondatokat (esetleg írjátok körül a használat helyzetét)!

1. A haverom kissé ..... a súlykot. ....
..... az ablakon mindent, amit éppen elért. Próbáltam..... őt, mégis a végén ..... a törülközőt.

2. A tanár azt gondolja, majd ..... a fejembe az anyagot. Néhányszor kérdéseivel ..... az óra alatt, de ..... azért nem mer. Néha sikerül színleléssel .....

3. Mindnyájan ..... a legújabb játéokra. Még mielőtt teljesen ..... volna nekünk, vihar támadt és ..... valami a vezetékben.

4. Az egyik ismerősöm ..... kidobóznak. Szegény, nem volt ott soká, mert ..... a főnök barátnőjére véletlenül, akit addig nem ismert. Azonnal .....

5. Mikor már végre ..... a motor és ..... hazafelé, a sofőr úgy ..... az egyik kérdéstől, hogy azonnal leállt.

6. A seregélyek teljesen ..... a gyümölcsöst. Ha más madár tévedt oda, néhányan ..... és elkergették. Csak a lövöldözésre .....

7. Neked már valaha ..... , ha rosszul ..... a feladatot? Én nem szeretem ..... , mennyi lap van még hátra.

1.

2.

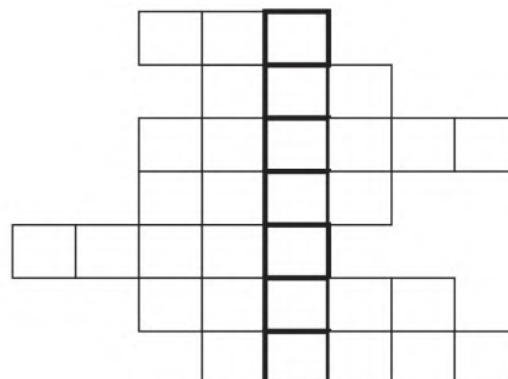
3.

4.

5.

6.

7.

A megfejtéssel alkotott mondatok: .....

Jutalomponos feladat: .....

Jó szórakozást!

KATEDRA ALSÓ TAGOZATOS VERSENY

ROVATVEZETŐ: KALOCSÁNYI MÓNIKA, katedra.also.tagozat@gmail.com

AZONOSÍTÓ SZÁM: 2019005

Kedves Gyerekek és Pedagógusok!

Az új tanév újabb ismereteket, élményeket és kalandokat tartogat mindannyiunk számára. Bízom benne, hogy kellőképp kipihentétek magatokat és felkészültetek az új iskolaév kihívásaira. Ha szeretsz olvasni, van benned egy kis versenyszellem és van kedved szórakozni, akkor szeretettel hívlak meg az idei alsó tagozatosok számára meghirdetett levelezős versenybe. Felhívnam a résztvevők és a pedagógusok figyelmét, hogy az előző évek 5 fordulója helyett idén a verseny **4 fordulóból** fog állni. Az idei évben Mátyás király híres, igazságos tetteivel, jótévő cselekedeteivel fogunk foglalkozni és ismerkedni az ún. **Mátyás-mesék** segítségével. Az első fordulóra választott Mátyás-mese címe *A szalontai kovács*, amely elérhető a következő internetes oldalon: http://matyasmesek.oszk.hu/print.html?mu=mese_egyeb_mese_03_a_szalontai_kovacs.xml.

Levelezős versenyünk az előző évekhez hasonlóan a megszokott formában zajlik: havonta 4 feladat megoldására kérek minden kis csapatot, melyek háromtagúak lehetnek, és 3–4. osztályos tanulók alkotják őket. A csapatnevek választása teljes mértékben individuális. Az elkészített megoldásokat az előre megadott határidők betartásával várom postai vagy elektronikus formában. A négy levelezős fordulót idén is országos döntő zárja, ahová a legtöbb pontszámot elért csapatok kapnak meghívást. A Katedra-versenyek szabályzata

értelmében a levelezős fordulókön minden felkészítő több csapattal is dolgozhat, ám a döntőn felkészítőként csak egy csapat vehet részt. A havonta megjelenő feladatok megoldásait megadott időpontig postázzák postai, ill. elektronikus úton a következő címek valamelyikére: **katedra.also.tagozat@gmail.com, Kalocsányi Mónika, 93201, Velký Meder, Sídl. M. Corvina 1996/42.**

A versenybe való nevezéshez 10 euró illeték befizetése szükséges csapatonként, a pedagógus részére pedig 15 euró regisztrációs díj, melynek fejében a Katedra folyóiratot kézhez kapja az idei tanévben. Ezeket az összegeket a Katedra Alapítvány alábbi címére vagy számlájára kérjük befizetni:

Nadácia Katedra, Palác Duna Palota**Galantská cesta 658/2F****92101 Dunajská Streda****Számlaszám:1014769018/1111 Unicredit Bank Slovakia a.s., IBAN SK2111110000001014769018**A Katedra Alsó Tagozatos Verseny azonosító kódja (variabilný symbol): **2019005**

A versennyel kapcsolatban kérdéseket, hozzászólásokat a megadott e-mail (katedra.also.tagozat@gmail.com) címen vagy a 0918062064 telefonszámon fogadom. Sikeres felkészülést és jó szórakozást kívánok!

Mgr. Kalocsányi Mónika, versenyszervező

1. FORDULÓ

BEKÜLDÉSI HATÁRIDŐ: 2018. OKTÓBER 20.

A csapat neve:	A csapattagok neve:	A forduló száma: 1.
A felkészítő pedagógus neve, e-mail-címe, telefonszáma:	Az iskola neve és címe:	

Kedves Gyerekek!

Az első forduló feladatain keresztül megismerkedhetünk Mátyás király néhány szokásával. Lehet, hogy számotokra ez a terület már nem teljesen ismeretlen. Biztosan hallottatok már Mátyás királyról, és olvastatok is néhány róla szóló történetet. Most arra kérek benneteket, hogy figyelmesen olvassátok el *A szalontai kovács* című mesét, majd oldjátok meg a rejtvényeket, játékos fejtörőket. (http://matyasmesek.oszk.hu/print.html?mu=mese_egyeb_mese_03_a_szalontai_kovacs.xml) Ne feledjétek, a pontos válaszok, a jutalompontok szorgos gyűjtögetése és a szépen kidolgozott feladatlapok érik a legtöbb pontot majd!

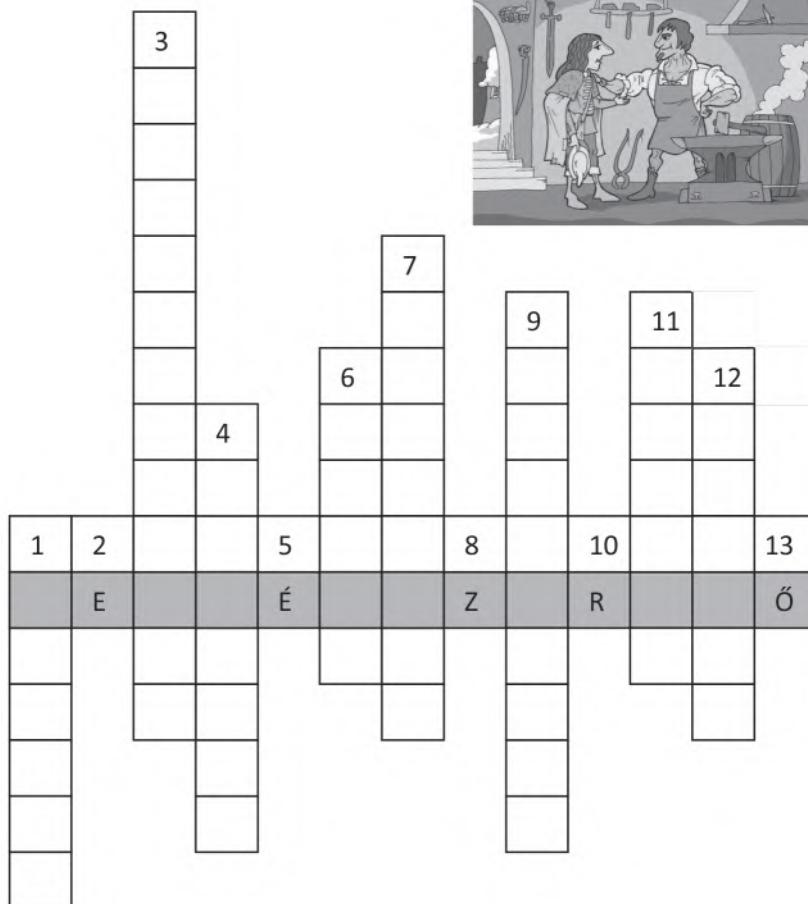
1. FELADAT: KERESZTREJTVÉNY

A meghatározásoknak és kérdéseknek megfelelően oldjátok meg a rejtvényt, majd válaszoljátok meg a további kérdéseket. A megfejtést a sötét mezőkben találjátok majd, segítségül néhány betűt beírtunk.

Figyelem, a kétjegyű mássalhangzók külön mezőbe íródnak!

1. ilyen legénynek öltözött Mátyás király
3. a város neve, ahová Mátyás megérkezett
4. a király háza
6. foglalkozásnév, aminek Mátyás kiadta magát
7. „Jut is, marad is” – Ki mondta elsőként?
9. ez volt a varga vacsorája
11. Mátyás királynak ilyen vánkosa van a várban
12. a kovács keresztnéve

Megfejtés: .....

Melyik szereplőre vagy szereplőkre igaz ez a tulajdonság? Válaszotokat indokoljátok meg!

Szereplő	Magyarázat

2. FELADAT: HOGYAN MONDANÁTOK MÁSKÉPP?

Tudjátok, hogy a népmesék sok-sok évvel ezelőtt születtek és szájhagyomány útján terjedtek. A nyelvünk évről évre változott. Vannak olyan kifejezések, amik létrejöttek és olyanok is, amik eltűntek az évek során. Próbáljátok „lefordítani”, másképp meghatározni a következő kifejezéseket és gondolatokat!

jó napszállat után (érkezett) .....

az éhség is elcsigázta .....

„... a kutyának se való időben” .....

„ ... rám szakadt az este ...” .....

„ ... ha juttatna szegény fejemnek valami kis zugot éjszakára” .....

3. FELADAT: IGAZ VAGY HAMIS?

A következő feladatban állításokat olvashattok. Döntsétek el a mese alapján, hogy az állítás igaz vagy hamis. Minden állítás előtt láttok egy betűt. Ha ügyesen dolgoztok, az igaz állítások betűjeléből egy szót kaptok.

M	Mátyás király szokása volt, hogy vándorlegénynek öltözött.	
E	A mesében Mátyás király Nagyszalontára vándorolt.	
R	Nagyszalonta utcáin nyüzsögtek a népek.	
G	A király fáradt volt, fázott és az éhség is kínozza már.	
H	Meglátott egy kovácsműhelyt, ahol szállást kért.	
A	A kovács barátságosan fogadta Mátyás királyt és étellel kínálta.	
L	A vacsora forró tejbekása volt, jó sűrűn behintve mazsolaszőlővel.	
T	Mátyás a tejbekásáról főleg a mazsolát eszegette le.	
A	Mátyás azt mondta a kovácsnak, hogy ő a király vargája, a neve pedig Márton.	
M	A kovács és a kovácsné bőkezű és odaadó volt a vargának öltözött királlyal.	
Ó	A kovács szerint Mátyás király kötözködő, aki ok nélkül bántja a kisebbeket.	
Á	A kovácsné szívesen látná a királyné asszony csizmácskáját.	
R	Mátyás megígéri a kovácsnének, hogy elhozza neki a királyné csizmáját.	
TY	A kovácsné utoljára úgy meghintette Mátyás táját, hogy több volt benne a mazsola mint a kása.	
Á	Mátyás király sokkal szebbet álmodott a tulipános subán, mint a selyemvánkoson.	
S	A kovács másnap reggel libazsíros lángossal ébresztette a vendéget.	
K	Mátyás király útra kelt a lángossal és bízta a kovácsot, hogy majd keresse fel őt a budai Várban.	
I	Márton kovács három nap múlva már úgy elfelejtette a vargát, mintha sose ismerte volna.	
S	Márton kovács a szalontai vásárra sok patkót, háromszöget és kocsikereket készített.	
R	Egy ezüst ruhás, uras tartású dalia jelent meg a kovácséknál.	
Á	Azt mondta a dalia a kovácsnak, hogy Mátyás király hívatja őt, amiért rosszat beszélt róla egy vándorlegénynek.	
LY	Márton kovács nagyon megrémül az ezüstruhás dalia szavainak hallatán.	
O	Elbúcsúzott síró feleségétől, felkapaszkodott a szamarára, és Budáig meg sem szólalt.	
D	Budához érve megkérte a kovács a vitézt, hogy engedélyezze találkozását Mátyás vargával.	
A	A vitéz Mátyás király elé vezette Márton kovácsot.	
V	A kovács csak akkor nézett fel, mikor a vitéz a fülébe súgta: „Ott ül Mátyás király a sarokban!”	
A	Mátyás király nagy arany karszékből ült és nevetve csapott a kovács tenyerébe.	
Z	Mátyás király hasonló kedvességgel fogadta a kovácsot, ahogy előzőleg azt a kovács tette Mátyás vargával.	
I	Az étel ugyanaz volt a várban mint korábban Márton kovács házában.	
V	„Tessék, egyék, nem lesz egyéb!” – kínálkozott szívesen a kovácsné, aki egyszerre csak belépett a szobába.	
G	A kovács úgy evett, hogy még ki is kaparta a tálat.	
A	Másodszorra kása és mazsola helyett ezüst és arany volt a tányérban.	
S	A királyné segítette Márton kovácsnak teletömni a zsebét arannyal és ezüsttel.	
Z	Mátyás még több aranyért küldte a királynét.	
S	Mikor már nem bírta el több aranyat a kovács, hálálkodva köszönt el a királytól.	
Á	Mátyás király az ajtóból intette vissza a kovácsot, hogy ott ne felejtse a feleségének ígért csizmát.	
G	A kovácsné a királyné csizmáit élete végéig külön polcon tartogatta.	

Megfejtés: .....

Jutalomponos feladat: Határozzátok meg a kapott szót jelentését. Miért mondják ezt az emberek? További plusz pontokért soroljatok fel néhányat Mátyás igazságos tetteiből. (A feladatban segítségül szolgálhatnak más, Mátyás királyról szóló mesék.)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. FELADAT: ADO MÁNY

Mátyás király és Márton kovács nagyon jó barátságot kötöttek. Mátyás király 5 napig küldött a cseréptálban aranyat és ezüstöt a kovácsműhelyhez. Első nap 20 ezüst és 10 arany volt a tányérban. Minden nap 2-vel több arany és 1-el kevesebb ezüst volt a tálban. A leírtak szerint mennyi aranyat kapott összesen Márton kovács Mátyás királytól?

Válasz: .....